

N:o 69.

Ank. till Riksd. kansli den 4 maj 1897, kl. 5 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning angående disposition af patent- och varumärkesafgifter samt vissa andra registreringsafgifter.

(2:a U. A.)

I den till Riksdagen den 16 sistlidne januari aflåtna proposition angående statsverkets tillstånd och behof har Kongl. Maj:t i punkten 11 under sjetta hufvudtiteln föreslagit Riksdagen medgifva,

dels att afgifterna för patent och för registrering af varumärken äfvensom, under förutsättning af Riksdagens bifall till förslaget till lag om skydd för vissa mönster och modeller, för registrering af mönster och modeller finge användas till bestridande af de utgifter, hvilka Kongl. Maj:t funne betingas dels af tillämpning under år 1898 af förordningen angående patent och lagen om skydd för varumärken samt dels, under nyss angifna förutsättning, af tillämpning under åren 1897 och 1898 af lag om skydd för mönster och modeller;

och dels att afgifterna för registrering af aktiebolag och föreningar för ekonomisk verksamhet och för andra uppgifter till aktiebolags- och

föreningsregistren äfvensom för anmälandena till handelsregistren finge användas till bestridande af de utgifter, hvilka Kongl. Maj:t funne betingas af tillämpning under år 1898 af lagen om aktiebolag, lagen om aktiebolag som drifva försäkringsrörelse, lagen om registrering af bankaktiebolag, lagen om registrerade föreningar för ekonomisk verksamhet, lagen om handelsregister, firma och prokura tillika med lagen om ändring i vissa delar af sistnämnda lag samt lagen om handelsbolag och enkla bolag.

Till det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet har departementschefen erinrat, hurusom, allt sedan förordningen angående patent och lagen om skydd för varumärken från och med 1885 års början trädde i kraft, Kongl. Maj:t, enligt årligen af Riksdagen lemnadt medgifvande, disponerat afgifterna för patent och för registrering af varumärken till bestridande af de utgifter, som betingades af tillämpning af nämnda författningar. För handhavande af ifrågavarande ärenden hade till en början inom kommerskollegium inrättats en särskild byrå, benämnd patentbyrå, som emellertid från och med år 1892 utgjort ett särskildt embetsverk, under benämning från och med 1896 års början af patent- och registreringsverket.

Beträffande detta embetsverks ekonomiska förhållanden under år 1896 har departementschefen upplyst, att chefen för nämnda embetsverk uti en ingifven promemoria meddelat följande:

Embetsverkets inkomster hade under nämnda år utgjort:

afgifter för 1,715 patentansökningar (deraf 5 obetalda).....	kr. 34,200: —
årsafgifter för patent	» 77,430: —
afgifter för 347 ansökningar om registrering af varumärken	» 13,880: —
» » 124 » » förnyad registrering af varumärken	» 1,240: —
för försålda publikationer	» 2,384: 75
» annonser å patentbyråns sak- och namnregister öfver patent, meddelade 1890—1894	» 6,720: —
från postverket återbetaldt för högt debiteradt porto för paket	» 1: 94

Summa kr. 135,856: 69.

Embetsverkets utgifter, hvilka dock, då räkenskaperna ännu icke vore afslutade, ej kunde med full noggrannhet uppgifvas, hade under år 1896 uppgått till 135,665 kronor 90 öre, af hvilket belopp de viktigaste posterna utgjorts af aflöningar och arvoden 60,043 kronor 60 öre, kostnad för embetsverkets publikationer 47,007 kronor 42 öre, återställda patent- och

registreringsavgifter 1,850 kronor, utgifter för verkets bibliotek 3,893 kronor 31 öre och för renskrifning 1,149 kronor 25 öre, bidrag till upprätthållande af patentunionens internationella byrå i Bern 1,540 kronor 75 öre, hyra för verkets lokal 6,300 kronor samt provision för anskaffande af annonser till registret 1890—1894 2,200 kronor. Bland utgifterna inginge af patentmedlen förskjutna kostnader, som påkallats genom förberedande åtgärder för att sätta verket i stånd att med innevarande års ingång öfvertaga befattningen med aktiebolagsregistreringen, hvilka kostnader uppgått till omkring 4,000 kronor.

Till jämförelse har departementschefen anmärkt, att enligt ofvan nämnda promemoria för år 1895 patentbyråns inkomster belöpt sig till 121,426 kronor 75 öre och dess utgifter till 99,401 kronor 38 öre, samt att under samma år antalet patentansökningar utgjort 1,460 och antalet ansökningar om registrering och förnyad registrering af varumärken 340 och 554.

Från och med innevarande års början hade patent- och registreringsverkets verksamhetsområde väsentligen utvidgats, i det att, sedan genom lagen om aktiebolag den 28 juni 1895 jemte de samma dag utfärdade lagarne om aktiebolag, som drifva försäkringsrörelse, och om registrering af bankaktiebolag, hvilka lagar den 1 januari 1897 trädte i kraft, blifvit stadgadt, att ett för hela riket gemensamt aktiebolagsregister skulle föras i Stockholm hos den myndighet, som af Kongl. Maj:t bestämdes, patent- och registreringsverket erhållit uppdrag att föra detta register. Departementschefen har derefter redogjort ej blott för de i afseende å aktiebolagsregistreringen meddelade föreskrifter än äfven i samband dermed för de stadganden, som med föranledande af de likaledes den 28 juni 1895 utfärdade lagarne om registrerade föreningar för ekonomisk verksamhet, om ändring i vissa delar af lagen angående handelsregister, firma och prokura den 13 juli 1887 samt om handelsbolag och enkla bolag, hvilka jemväl den 1 januari 1897 trädte i kraft, gifvits angående inskrifningar i förenings- och handelsregistren.

Departementschefen har i sådant afseende anført följande.

Sedan 1896 års Riksdag, i enlighet med Kongl. Maj:ts derom afgifna förslag, medgifvit, att avgifterna för registrering af aktiebolag och föreningar för ekonomisk verksamhet och för andra uppgifter till aktiebolags- och föreningsregistren äfvensom för anmälanden till handelsregistren finge användas till bestridande af de utgifter, hvilka Kongl. Maj:t funne betingas af tillämpning under innevarande år af ofvan nämnda lagar, hade Kongl. Maj:t genom kungörelser den 18 maj 1896 i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de vid föredragningen den 13 januari 1896 af frågan om reg-

lerandet af utgifterna under riksstatens sjetta hufvudtitel af dåvarande departementschefen omförmälda, af lagbyrån utarbetade förslag, meddelat bestämmelser om aktiebolagsregistrets förande m. m., om hvad iakttagas bör i afseende på införande i aktiebolagsregistret af aktiebolag, hvars ordning blifvit af Konungen stadfäst, om föreningsregistrens förande m. m., samt om ändring i vissa delar af kungörelsen om handelsregistrets förande m. m. den 4 november 1887.

Enligt dessa bestämmelser skulle patent- och registreringsverket vara registreringsmyndighet jemväl för aktiebolag. Afgifterna för registrering af aktiebolag och registreringens kungörande skulle utgöra, då ansökan om aktiebolags registrering göres, 15 kronor samt derutöfver 5 öre för hvarje fulla 100 kronor af aktiekapitalet; då ändring sker i firman för ny fullständig inskrifning, 15 kronor; då anmälan innefattar uppgift å belopp, som inbetalts i anledning af beslut om ökning af aktiekapitalet, 6 kronor och derutöfver 5 öre för hvarje fulla 100 kronor af den verkställda ökningen; samt då anmälan eljest sker, 6 kronor. För införande i registret af bolag, hvars ordning före ingången af år 1897 blifvit af Kongl. Maj:t stadfäst, skulle erläggas 15 kronor, utom för det fall att bolaget är under liquidation, då afgiften skulle utgöra allenast 6 kronor. För inskrifning i föreningsregistren, hvilka enligt lagen om registrerade föreningar föras af Kongl. Maj:ts befallningshafvande, skulle erläggas, då ansökan om förenings registrering göres, så ock då rörelsens flyttning från en kommun till en annan eller ändring i firman anmäles för ny fullständig inskrifning i registret, 10 kronor för förening med personligen ansvariga medlemmar och för annan förening 6 kronor, samt då anmälan eljest sker, 3 kronor för förening med personligen ansvariga medlemmar och för annan förening 2 kronor. Afgifterna för inskrifning i handelsregistren, hvilka enligt lagen om handelsregister m. m. föras för Stockholm af öfverståthållareembetet, för annan stad af magistraten eller, der sådan ej finnes, af vederbörande stadsstyrelse och för landsbygden af Kongl. Maj:ts befallningshafvande och hvilka enligt den nya lagstiftningen omfatta allenast enskilda näringsidkare samt handelsbolag, skulle vara, såsom förut, då firma första gången till registret anmäles, för enskild näringsidkare 4 kronor och för handelsbolag 6 kronor samt, då anmälan eljest sker, 3 kronor.

I fråga om användningen och redovisningen af nu omförmälda afgifter hade Kongl. Maj:t genom kungörelse den 29 december 1896, att från och med år 1897 och tills vidare lända till efterrättelse, stadgat, att de hos magistraterna i städerna, utom Stockholm, eller, der magistrat ej finnes, hos vederbörande stadsstyrelse inflytande afgifter för inskrifning i

handelsregistren finge af stadsmyndigheterna utan redovisningsskyldighet till statsverket uppbäras mot skyldighet för städerna att vidkännas alla med registreringen och dess kungörande förenade utgifter; att de hos patent- och registreringsverket, öfverståthållareembetet eller Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länen inflytande afgifter för inskrifningar i aktiebolagsregistret, föreningsregistren och handelsregistren skulle inför kammarrätten redovisas, af patent- och registreringsverket samt öfverståthållareembetet uti särskild räkning och af Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länen genom afgifternas leverering till ränteriet för deras bokföring i ränterispecialräkningen å särskildt konto med rubrik: »registreringsavgifter»; att patent- och registreringsverket, öfverståthållareembetet och Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länen med de inflytande afgifterna hade att bestrida utgifterna för registrens anskaffande och registreringarnes kungörande, hvarefter befintliga öfverskott skulle årligen utan sammanblandning med andra medel till statskontoret inlevereras; samt att de till statskontoret sålunda influtna medel skulle särskildt för sig under rubrik »registreringsavgifter» bokföras och, i den mån de dertill lemnade tillgång, användas till ersättande af de utaf statskontoret enligt föreskrift för registreringarne förskottsvis bestridda kostnader samt af öfriga utgifter, som af de ifrågasvarande författningarnes tillämpning kunde föranledas.

Kongl. Maj:t hade vidare genom kungörelse den 5 juni 1896 gifvit föreskrifter om de samlingar af kungjorda uppgifter ur aktiebolagsregistret, föreningsregistren och handelsregistren, hvilka enligt förenämnda lagar skulle utgifvas; och hade Kongl. Maj:t i fråga derom stadgat, bland annat, att dessa samlingar skulle i ett sammanhang utgifvas häftesvis, två gånger i månaden, samt att utgifningen skulle ombesörjas genom patent- och registreringsverket.

Slutligen hade Kongl. Maj:t genom bref till patent- och registreringsverket den 5 juni 1896 förordnat, bland annat, att för aktiebolagsregistreringens handhavande finge hos patent- och registreringsverket från och med innevarande år tills vidare anställas, utöfver i embetsverkets stat upptagna embets- och tjänstemän, dels en sekreterare, med åliggande, bland annat, att såsom ledamot i embetsverket bereda och föredraga ärenden rörande registrering af aktiebolag, och dels en notarie, som skulle hafva att, bland annat, under sekreterarens inseende föra aktiebolagsregistret samt mottaga och bokföra inkommande registreringshandlingar, äfvensom att årliga aflöningen skulle utgöra för sekreteraren 4,500 kronor, deraf 1,500 kronor skulle anses motsvara tjänstgöringspenningar, samt för notarien 3,000 kronor, deraf 1,200 kronor skulle anses motsvara tjänstgöringspenningar; och hade Kongl. Maj:t derjemte anbefalt patent- och registrerings-

verket att efter ingången af år 1897 inkomma med yttrande, huru utgifterna för embetsverket lämpligen borde fördelas mellan å ena sidan afgifterna för patent och för registrering af varumärken samt å andra sidan afgifterna för registrering af aktiebolag. Sedan sådant yttrande inkommit, ämnade departementschefen förelägga Kongl. Maj:t förslag till bestämmelser i nämnda afseende.

Efter meddelande af denna redogörelse har departementschefen erinrat, att Riksdagen i sin den 11 maj 1896 till Kongl. Maj:t aflåtna skrifvelse angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjette hufvudtitel, i sammanhang med meddelande af sitt beslut om dispositionen af ifrågasvarande afgifter, tillika uttalat den uppfattningen att, efter det den utvidgning af patent- och registreringsverket, som genom förslaget att till detsamma öfverlemna bestyret med aktiebolagsregistreringen och utgifvandet af de ofvan omförmälda samlingarna stälts i utsigt, kommit till stånd, detta embetsverk syntes hafva nått den utveckling, att dess organisation kunde för en längre framtid fastslås, och hade Riksdagen med afseende härå ansett sig böra framhålla angelägenheten af, att förslag till stat för embetsverket måtte så snart som möjligt och senast vid 1898 års riksmöte föreläggas Riksdagen till pröfning och godkännande. I anledning af detta uttalande hade Kongl. Maj:t uti det förut omförmälda brevet den 5 juni 1896 anbefalt patent- och registreringsverket att afgifva förslag till ordinarie stat för embetsverket i så god tid före början af 1898 års riksdag, att framställning derom skulle kunna till samma Riksdag göras.

Då de förhållanden, som påkallat beslutet om bemyndigande för Kongl. Maj:t att disponera afgifterna för patent och registrering af varumärken äfvensom för inskrifning i aktiebolagsregistret, föreningsregistren och handelsregistren, fortfarande förefunnes, ansåge departementschefen nödigt, att framställning gjordes till Riksdagen om meddelande för år 1898 af enahanda bemyndigande angående dispositionen af nämnda afgifter, som för innevarande år lemnats.

I sammanhang härmed har departementschefen erinrat, att Kongl. Maj:t den 9 januari innevarande år beslutit proposition till Riksdagen med förslag till lag om skydd för vissa mönster och modeller. Enligt detta förslag skulle upphofsman till mönster eller modell af visst slag eller hans rättsinnehafvare genom registrering vinna rätt att med andras uteslutande begagna mönstret eller modellen. Registret skulle för hela riket föras hos den myndighet i Stockholm, som Kongl. Maj:t bestämde. I afgift för registreringen skulle vid ansökan derom betalas 10 kronor. Lagen vore afsedd att träda i kraft redan den 1 maj innevarande år.

För den händelse detta förslag vunne Riksdagens bifall, erfordrades bestämmelser jemväl angående dispositionen af de afgifter, som för införande i mönsterregistret skulle erläggas. Då det icke syntes kunna ifrågakomma att för handhavande af ifrågavarande registrering upprätta ett särskildt embetsverk, ansåge departementschefen det lämpligaste vara att öfverlemna jemväl förandet af mönsterregistret till patent- och registreringsverket. Rörande afgifterna borde alltså gälla detsamma som angående afgifterna för patent och för registrering af varumärken, med hvilka afgifterna för mönsterregistreringen syntes kunna sammanföras.

Af den i statsrådsprotokollet meddelade redogörelsen för patent- och registreringsverkets utgifter inhemtas, att kostnaden för embetsverkets publikationer år 1896 uppgått till omkring 47,000 kronor. Äfven med hänsyn dertill, att under detta år särskilda kostnader föranledts genom utgifvande af ett register, omfattande de under åren 1890—1894 meddelade patent, förefaller det dock utskottet, som om förberörda utgifter uppgått till väl högt belopp, och att med iakttagande af nödig omsigt kostnaderna för ifrågavarande ändamål borde kunna för framtiden mera begränsas.

Då Kongl. Maj:ts i propositionen n:o 9 framställda förslag till lag om skydd för vissa mönster och modeller genom kamrarnes olika beslut för denna riksdag förfallit, påkallas ej vidare Riksdagens yttrande beträffande Kongl. Maj:ts under rubriken patent- och registreringsväsendet gjorda framställning om användning af de registreringsavgifter, som i nämnda lagförslag ifrågasatts; och får utskottet med afseende härå, och då Kongl. Maj:ts förevarande framställningar i öfrigt icke gifvit utskottet anledning till någon erinran, hemställa,

att Riksdagen må medgifva:

a) att afgifterna för patent och registrering af varumärken må användas till bestridande af de utgifter, hvilka Kongl. Maj:t finner betingas af tillämpning under år 1898 af förordningen angående patent och lagen om skydd för varumärken; samt

b) att afgifterna för registrering af aktiebolag och föreningar för ekonomisk verksamhet och för andra uppgifter till aktiebolags- och föreningsregistren äfvensom för anmälanden till handelsregistren må användas till bestridande af de utgifter, hvilka Kongl. Maj:t finner betingas af tillämpning under år 1898 af lagen om aktiebolag, lagen om aktiebolag som drifva försäkringsrörelse, lagen om registrering af bankaktiebolag, lagen om regi-

strerade föreningar för ekonomisk verksamhet, lagen om handelsregister, firma och prokura tillika med lagen om ändring i vissa delar af sistnämnda lag, samt lagen om handelsbolag och enkla bolag.

Stockholm den 4 maj 1897.

På statsutskottets vägnar:

CHR. LUNDEBERG.